İSHÂK BİN BEHLÛL

Büyük hadîs âlimlerinden. Künyesi, Ebû Ya'kûb'dur. Tennûhî diye bilinir. 164 (m. 780) senesinde Enbâr'da doğup, 252 (m. 866)'da yine burada vefât etti. Cenâze namazını, zamanın Enbâr emîri kıldırdı. Hadîs-i şerîf öğrenmek için, Bağdâd, Kûfe, Basra, Medîne-i münevrere ve Mekke-i mükerremeye gitti. Babası Behlûl bin Hassan, Yahyâ bin Âdem, Vekî' bin Cerrah, Ebû Muâviye ed-Darîr, Ali bin Âsım gibi âlimleri (r.aleyhim) dinleyip, onlardan rivâyette bulunmuştur. Ondan da İbrâhîm el-Harbî, Ebû Bekir bin Ebiddünyâ, Ca'fer el-Feryâbî ve daha başka âlimler rivâyette bulunup, ilim almışlardır. İshâk bin Behlûl (radıyallahü anh) sika (güvenilir) bir âlimdir. Hadîs-i şerîfle alâkalı "Müsned"i vardır. Bağdâd'da hadîs-i şerîf rivâyetinde bulunmuştur. İshâk bin Behlûl aynı zamanda bir Fakîh idi. Fıkıh ilmini Hasen bin Ziyâd el-Lü'lüî, Kâdî Ebû Yûsuf'un talebesi Heyseme bin Musa'dan almıştır. Fıkıh ilminde bir kitap yazmıştı. İsmi Mûtedâd'dır. Kırâatlere dâir de bir eseri vardır. Daha başka çeşitli ilimlerde de eserleri mevcûttur. İshâk bin Behlûl, lügat, nahiv ve şiiri de çok iyi bilirdi.

Halife Mütevekkil, İshâk bin Behlûl'ü Samarrâ şehrine da'vet etmişti. Gelince, Samarrâ'daki Câmide hadîs-i şerîf öğretmeye başladı. Samarrâ'da kendisine, senelik geliri onbin dirhem olan bir arazi tahsis edildi. Ayrıca, her sene beşbin dirhem de

hediye ediliyordu. Samarrâ'da, Müsteîn'in halife olmasına kadar kaldı. Sonra Bağdâd'a geldi. Yanında kitaplarını getirmemişti. Bağdâd'da kendisinden, hadîs-i şerîf öğretmesini istediler. Bunun üzerine, ezberden ellibin hadîs-i şerîf rivâyet etti. Hiçbirisinde de hatâ etmedi. Hattâ ba'zıları ellibinden fazla hadîs-i şerîf okuduğunu söylemişlerdir.

İshâk bin Behlûl, çok cömert idi. Elinde bulunan yiyeceklerden, azık olarak bir miktarını alır, geri kalanını çoluk-çocuğuna ve başkalarına verirdi. Meyve zamanı gelince, bahçesindeki meyvelerin büyük bir kısmını dağıtırdı.

Rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîf şöyledir: "Allahü teâlâ, bir ok sebebiyle üç kişiyi Cennete kor. Bunlar; Allahü teâlânın rızâsını düşünerek oku yapan, oku yapana yardımcı olan ve o oku Allah yolunda atan."

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Târih-i Bağdâd cild-6, sh. 366

2) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 126

3) Tabakât-ı Hanâbile cild-1, sh. 111

4) Mu'cem-ül-müellifîn cild-2, sh. 231

5) Tezkiret-ül-huffâz cild-2, sh. 538